

Lausunto

19.05.2026

Asia: VN/16835/2024

Lausuntopyyntö etukäteismaksusta tuomioistuimissa

Lausunnonantajan lausunto

Miten katsotte etukäteismaksun vaikuttavan asianosaisten harkintaan asiansa saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi?

Syyttäjälaitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto etukäteismaksuista tuomioistuimissa laaditusta esiselvityksestä.

Selvityksestä ilmenevin tavoin rikosasiassa oikeudenkäyntimaksu tulee käräjäoikeudessa maksettavaksi vain, jos syytettä ajaa syyttäjän sijaan yksityishenkilö. Myöskään asianomistajan ei tarvitse maksaa oikeudenkäyntimaksua käräjäoikeudessa, jos hänen yksityisoikeudellista vaatimustaan käsitellään syyttäjän ajaman asian yhteydessä. Syyttäjä puolestaan on tuomioistuinmaksulain 8.1 §:n 1 kohdan nojalla vapautettu oikeudenkäyntimaksuista. Koska yksityishenkilöiden ajamat syyteasiat ovat suhteellisen harvinaisia ja asianomistajien yksityisoikeudelliset vaatimukset käsitellään pääsääntöisesti syyttäjän ajaman asian yhteydessä, Syyttäjälaitos katsoo, ettei etukäteismaksuun siirtymisellä olisi siten suurta vaikutusta rikosasioiden käsittelyyn tai asianosaisten harkintaan rikosasioiden saattamisessa tuomioistuimen ratkaistavaksi käräjäoikeusvaiheessa.

Hovioikeudessa oikeudenkäyntimaksu peritään muutoksenhakijalta siinä tapauksessa, ettei hovioikeus muuta käräjäoikeuden ratkaisua muutoksenhakijan eduksi. Syyttäjälaitoksen näkemyksen mukaan muutosharkintavaiheessa etukäteismaksut voisivat rajoittaa erityisesti tunnekuohussa tehtyjen turhien valitusten tekemistä ja siten vaikuttaa asianosaisten harkintaan asiansa saattamisesta hovioikeuden ratkaistavaksi. Asianosaisille, jotka pitävät asian käsittelyä hovioikeudessa heille merkityksellisenä tai joille kysymys on periaatteellisesta asiasta, etukäteismaksuun siirtymisellä ei liene olennaista merkitystä.

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Syyttäjälaitos kannattaa, että etukäteismaksujärjestelmään siirtymistä koskevaa työtä jatketaan. Syyttäjälaitos katsoo, että etukäteismaksuun siirtymisellä voitaisiin vähentää täysin perusteettomien valitusten tekemistä tuomioistuimissa sekä edistää asianosaisten harkintaa ennen asian vireillepanoa, mikä parantaa niukkenevien resurssien kohdentamista asioihin, joissa oikeudellinen intressi on merkittävämpi. Syyttäjälaitos kiinnittää lisäksi huomiota selvityksen kohdista 7.1 ja 9.2 ilmeneviin etukäteismaksuun siirtymisen taloudellisiin vaikutuksiin.

Koivisto Ari-Pekka
Syyttäjälaitos

Karvo Elina
Syyttäjälaitos - valtakunnansyyttäjän toimisto / Åklagarmyndigheten -
riksåklagarens byrå